

บทที่ 5

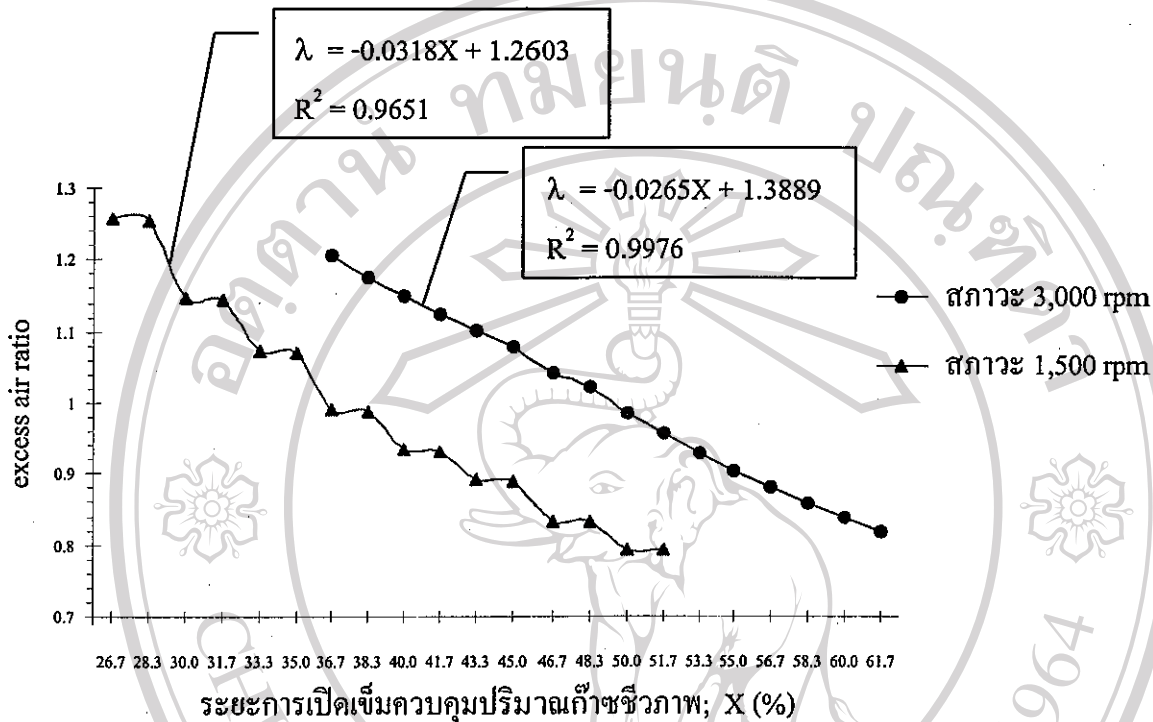
ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยการปรับปรุงคาร์บูเรเตอร์สำหรับเครื่องยนต์สันดาปภายในที่ใช้ก๊าซชีวภาพ จะประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญ 2 ส่วนหลักคือ ส่วนที่หนึ่ง ส่วนของการออกแบบและสร้างคาร์บูเรเตอร์ขึ้นใหม่โดยให้ขนาดคอคอดเหมาะสมกับขนาดความจุและความเร็วรอบทำงานของเครื่องยนต์ และสามารถปรับปริมาณก๊าซชีวภาพโดยการหมุนปรับด้วยมือให้มีความยืดหยุ่นและง่ายต่อการปรับหรือมีช่วงในการหมุนปรับที่กว้างขึ้นกว่าเดิม โดยใช้วิธีการเปลี่ยนพื้นที่หน้าตัดของนมหนูก๊าซโดยเพิ่มควบคุมปริมาณก๊าซ มีช่วงในการหมุนปรับไม่ต่ำกว่า 20% ของระยะการเปิดทั้งหมดของเข็มและจะทำให้การปรับส่วนผสมอากาศกับก๊าซชีวภาพให้เข้าสู่ภาวะการเผาไหม้ที่สมบูรณ์และทำให้เครื่องยนต์มีประสิทธิภาพสูงสุดทำได้โดยง่าย ส่วนที่สอง ส่วนของการติดตั้งเครื่องยนต์เป็นระบบผลิตกระแสไฟฟ้า รวมถึงการติดตั้งระบบระบายความร้อนเป็นแบบปิด, ปรับแต่งอัตราส่วนการอัด และองศาการจุดระเบิด เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้ก๊าซชีวภาพเป็นเชื้อเพลิงด้วย จากนั้นจึงทำการทดสอบเปรียบเทียบการทำงานที่ความเร็วรอบคงที่ 3,000 rpm และ 1,500 rpm เพื่อสรุปให้ได้ว่าที่สภาวะการทำงานรูปแบบใดจะเหมาะสมที่สุดโดยถือเอาการให้ประสิทธิภาพสูงสุดเป็นหลัก ซึ่งผลจากการวิจัยทั้งหมดสามารถอธิบายได้โดยลำดับดังนี้

5.1 ผลการทดสอบการทำงานของคาร์บูเรเตอร์

จากการทดสอบการทำงานของคาร์บูเรเตอร์ที่ออกแบบและสร้างขึ้นใหม่โดยการติดตั้งเข้ากับท่อร่วมไอดีของเครื่องยนต์ของชุดผลิตกระแสไฟฟ้าแทนที่คาร์บูเรเตอร์ตัวเดิมที่ใช้ น้ำมันเบนซินเป็นเชื้อเพลิง และให้ระบบทำงานที่ความเร็วรอบคงที่ 3,000 rpm และ 1,500 rpm โดยการสลับเปลี่ยนคอคอดที่ได้ออกแบบไว้ เพื่อให้ความเร็วอากาศ ณ จุดคอคอดมีค่าเป็น 125 m/s ตามที่ได้ออกแบบไว้ จากนั้นจึงปรับปริมาณก๊าซชีวภาพให้มีปริมาณก๊าซเข้าเครื่องยนต์เพิ่มขึ้นครั้งละ 1 step (ใน 1 step คือการหมุนสกรูควบคุมก๊าซในชุดคาร์บูเรเตอร์ทวนเข็มนาฬิกา 90 องศา หรือ 1.6%) พบว่าช่วงที่เครื่องยนต์สามารถทำงานได้ ณ ที่ความเร็วรอบคงที่ 3,000 rpm และ 1,500 rpm นี้สามารถปรับสกรูควบคุมปริมาณก๊าซได้ทั้งสิ้น 16 step โดยเพิ่มควบคุมปริมาณก๊าซชีวภาพเปิด 36.7% ถึง 61.7% สำหรับการทำงานที่ 3,000 rpm และเปิด 26.7% ถึง 51.7% สำหรับการทำงานที่

1,500 rpm โดยแสดงผลการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนผสมอากาศกับก๊าซชีวภาพ (excess air ratio; λ) กับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่หน้าตัดของนมหงูก๊าซโดยการเปิดของเข็มควบคุมปริมาณก๊าซชีวภาพได้ ดังรูปที่ 5.1

รูปที่ 5.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง excess air ratio; λ กับระยะการเปิดเข็มควบคุมปริมาณก๊าซชีวภาพ

จากรูปที่ 5.1 พบว่าการเปลี่ยนแปลงระหว่างอัตราส่วนผสมอากาศกับก๊าซชีวภาพ กับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่หน้าตัดของนมหงูก๊าซโดยการเปิดของเข็มควบคุมปริมาณก๊าซชีวภาพเมื่อเครื่องยนต์ทำงานที่ความเร็วรอบคงที่ 3,000 rpm และ 1,500 rpm นี้มีความสัมพันธ์กันในลักษณะเชิงเส้น โดยมีลักษณะเป็นสมการเส้นตรง และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination; R^2) ที่เข้าใกล้ 1 มาก ซึ่งบ่งบอกถึงความน่าเชื่อถือของการปรับแต่งคาร์บูเรเตอร์นี้ว่า จะเป็นไปในลักษณะเชิงเส้น อีกทั้งยังพบว่าคาร์บูเรเตอร์นี้มีช่วงในการหมุนปรับปริมาณก๊าซชีวภาพเพื่อให้เครื่องยนต์ทำงานที่ความเร็วรอบคงที่ 3,000 rpm และ 1,500 rpm ได้ทั้งสิ้น 25% ของระยะการเปิดทั้งหมดของเข็ม ซึ่งก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการออกแบบ

5.2 ผลการทดสอบที่สภาวะการทำงาน 3,000 rpm

จากการทดสอบเดินระบบผลิตรถยนต์ไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ความเร็วรอบคงที่ 3,000 rpm ซึ่งได้ทำการปรับปรุงแล้วตามขั้นตอนการทดสอบและบันทึกข้อมูลในบทที่ 4 โดยแสดง

ผลการทดสอบในรูปของกราฟแสดงความสัมพันธ์ของอุณหภูมิก๊าซไอเสีย(T_{g}), ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์(CO), อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงจำเพาะ, ประสิทธิภาพเครื่องยนต์ และกำลังไฟฟ้าจริงที่ผลิตได้ เมื่อองศาการจุดระเบิดเปลี่ยนไป ดังแสดงในรูปที่ จ.1-จ.16 (ภาคผนวก จ) ซึ่งในแต่ละรูปจะพบจุดที่แสดงสภาวะการทำงานที่เหมาะสมที่สุด (optimum) โดยการถือเอาจุดที่ให้ประสิทธิภาพสูงสุดเป็นหลัก ทั้งนี้ในแต่ละรูปจะเป็นการเพิ่มปริมาณก๊าซชีวภาพขึ้น 1 step โดยการหมุนสกรูเพื่อยกเข็มควบคุมก๊าซในชุดคาร์บูเรเตอร์ทวนเข็มนาฬิกา 90 องศา หรือ 1.6% จากนั้นจะพิจารณานำเอาจุดที่ให้ประสิทธิภาพสูงสุดของแต่ละรูปรวบรวมมาแสดงในรูปของกราฟแสดงความสัมพันธ์ของอุณหภูมิก๊าซไอเสีย(T_{g}), ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์(CO), ประสิทธิภาพเครื่องยนต์ และกำลังไฟฟ้าจริงที่ผลิตได้ เมื่อตำแหน่งเข็มควบคุมปริมาณก๊าซชีวภาพและอัตราส่วนอากาศส่วนเกิน(λ) เปลี่ยนไป ดังแสดงในรูปที่ 5.3 เพื่อแสดงให้เห็นตำแหน่งที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพเครื่องยนต์สูงสุดมีค่าเป็น 22.14% ซึ่งก็คือสภาวะการทำงานที่เหมาะสมที่สุด (optimum) นั่นเอง และจากรูปที่ 5.3 นี้จะสามารถมองย้อนกลับไปเพื่อหาตำแหน่งองศาการจุดระเบิดที่เหมาะสมที่สุดได้จากการพิจารณาดำเนินการของการเปิดเข็มควบคุมก๊าซชีวภาพเป็นหลัก ซึ่งจะพบว่าการทำงานที่ความเร็วรอบคงที่ 3,000 rpm จะสามารถปรับเปลี่ยนองศาการจุดระเบิดได้ในช่วง 30-68 °BTDC และตำแหน่งองศาการจุดระเบิดที่เหมาะสมที่สุดคือ 51 °BTDC ดังแสดงในรูปที่ 5.2

5.3 ผลการทดสอบสภาวะการทำงาน 1,500 rpm

จากการทดสอบเดินระบบผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ความเร็วรอบคงที่ 1,500 rpm ซึ่งได้ทำการปรับปรุงแล้วตามขั้นตอนการทดสอบและบันทึกข้อมูลในบทที่ 4 โดยแสดงผลการทดสอบในรูปของกราฟแสดงความสัมพันธ์ของอุณหภูมิก๊าซไอเสีย(T_{g}), ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์(CO), อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงจำเพาะ, ประสิทธิภาพเครื่องยนต์ และกำลังไฟฟ้าจริงที่ผลิตได้ เมื่อองศาการจุดระเบิดเปลี่ยนไป ดังแสดงในรูปที่ จ.19-จ.34 (ภาคผนวก จ) ซึ่งในแต่ละรูปจะพบจุดที่แสดงสภาวะการทำงานที่เหมาะสมที่สุด (optimum) โดยการถือเอาจุดที่ให้ประสิทธิภาพสูงสุดเป็นหลัก ทั้งนี้ในแต่ละรูปจะเป็นการเพิ่มปริมาณก๊าซชีวภาพขึ้น 1 step โดยการหมุนสกรูเพื่อยกเข็มควบคุมก๊าซในชุดคาร์บูเรเตอร์ทวนเข็มนาฬิกา 90 องศา หรือ 1.6% จากนั้นจะพิจารณานำเอาจุดที่ให้ประสิทธิภาพสูงสุดของแต่ละรูปรวบรวมมาแสดงในรูปของกราฟแสดงความสัมพันธ์ของอุณหภูมิก๊าซไอเสีย(T_{g}), ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์(CO), ประสิทธิภาพเครื่องยนต์ และกำลังไฟฟ้าจริงที่ผลิตได้ เมื่อตำแหน่งเข็มควบคุมปริมาณก๊าซชีวภาพและอัตราส่วนอากาศส่วนเกิน(λ) เปลี่ยนไป ดังแสดงในรูปที่ 5.5 เพื่อแสดงให้เห็นตำแหน่งที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพเครื่องยนต์สูงสุดมีค่าเป็น 19.74% ซึ่งก็คือสภาวะการทำงานที่เหมาะสมที่สุด (optimum) นั่นเอง และจากรูปที่ 5.5 นี้

จะสามารถมองย้อนกลับไปเพื่อหาตำแหน่งองศาการจุดระเบิดที่เหมาะสมที่สุดได้จากการพิจารณาดำเน่งของการเปิดเข็มควบคุมก๊าซชีวภาพเป็นหลัก ซึ่งจะพบว่าการทำงานที่ความเร็วรอบคงที่ 1,500 rpm จะสามารถปรับเปลี่ยนองศาการจุดระเบิดได้ในช่วง 37-60 °BTDC และตำแหน่งองศาการจุดระเบิดที่เหมาะสมที่สุดคือ 48 °BTDC ดังแสดงในรูปที่ 5.4

5.4 การเปรียบเทียบที่สภาวะการทำงาน 3,000 rpm และ 1,500 rpm

ทั้งนี้เพื่อให้เห็นผลการทดสอบเปรียบเทียบที่สภาวะการทำงานที่ความเร็วรอบ 3,000 rpm และ 1,500 rpm ได้ดียิ่งขึ้นจึงได้แสดงในรูปของกราฟ 3 มิติ แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ประสิทธิภาพเครื่องยนต์ (engine efficiency), องศาการจุดระเบิด (ignition angle) และ อัตราส่วนอากาศส่วนเกิน (excess air ratio; λ) ที่สภาวะการทำงานที่ความเร็วรอบ 3,000 rpm และ 1,500 rpm ดังแสดงในรูปที่ 5.6 และพบว่าที่สภาวะการทำงานที่เหมาะสมที่สุดสำหรับที่ความเร็วรอบ 3,000 rpm และ 1,500 rpm สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในรูปที่ จ.18 และ จ.36 (ภาคผนวก จ)

5.5 การวิเคราะห์ผลการทดสอบที่สภาวะการทำงาน 3,000 rpm และ 1,500 rpm

จากผลการทดสอบเดินเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า โดยให้ระบบทำงานที่ความเร็วรอบคงที่ 3,000 rpm และ 1,500 rpm โดยบันทึกผลการทดสอบลงในตารางบันทึกผลและทำการคำนวณเพื่อหาคุณสมบัติต่างๆตามวิธีการทดสอบ และแสดงผลการทดสอบในรูปของกราฟ แสดงความสัมพันธ์ต่างๆทั้งนี้เพื่อการหาสภาวะการทำงานที่เหมาะสมที่สุดของเครื่องยนต์โดยถือเอาจุดที่ให้ประสิทธิภาพสูงสุดเป็นหลัก สามารถอธิบายผลการทดสอบได้ดังนี้

5.5.1 อุณหภูมิก๊าซไอเสียที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มที่จะลดลงเมื่อองศาการจุดระเบิดเพิ่มขึ้นหรือมีการเพิ่มปริมาณเชื้อเพลิง และจะลดลงต่ำสุด ณ จุดๆหนึ่งหลังจากนั้นจะเพิ่มขึ้นอีก เนื่องจากขณะที่ยองศาการจุดระเบิดล่วงหน้าน้อยเกินไป (ไฟอ่อน) หรือปริมาณเชื้อเพลิงมีน้อย (ส่วนผสมบาง) เครื่องยนต์จะมีกำลังน้อย การเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ มีอากาศส่วนเกินมาก เครื่องยนต์จึงมีความร้อนสูง ดังนั้นหากปรับองศาการจุดระเบิดล่วงหน้าให้มากขึ้นหรือเพิ่มปริมาณเชื้อเพลิงให้มากขึ้นเพียงพอแก่การเผาไหม้ที่สมบูรณ์ จะทำให้เครื่องยนต์มีกำลังมากขึ้น อุณหภูมิไอเสียต่ำลง ในทางตรงกันข้ามหากองศาการจุดระเบิดล่วงหน้ามากเกินไป (ไฟแก่) หรือปริมาณเชื้อเพลิงมากเกินไป (ส่วนผสมหนา) จะทำให้เกิดการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์อีกเช่นกัน เครื่องยนต์จะมีกำลังลดลงและอุณหภูมิไอเสียก็จะสูงขึ้นอีก

5.5.2 ปริมาณก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์(CO) จากก๊าซไอเสียมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นเมื่อองศาการจุดระเบิดล่วงหน้ามากขึ้นจากจุดที่ให้อุณหภูมิไอเสียต่ำสุดหรือมีการเพิ่มปริมาณเชื้อเพลิง

มากขึ้นในการทำงานเดียวกันกับอุณหภูมิก๊าซไอเสีย เนื่องจากขณะที่องศาการจุดระเบิดล่วงหน้าน้อยเกินไป(ไฟอ่อน) เครื่องยนต์จะมีระยะเวลาการเผาไหม้สั้นลง ทำให้การเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้เกิดก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์(CO)สูง และจะลดลงเมื่อมีระยะเวลาและองศาการจุดระเบิดที่เหมาะสม จากนั้นจะสูงขึ้นอีกเมื่อองศาการจุดระเบิดล่วงหน้ามากเกินไป(ไฟแก่)หรือปริมาณเชื้อเพลิงมากเกินไป ทำให้เครื่องยนต์เกิดการน็อก ความดันในห้องเผาไหม้จะสูงขึ้นมาก และจะทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์(HC)สูงขึ้นด้วย

5.5.3 ประสิทธิภาพเครื่องยนต์มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเมื่อองศาการจุดระเบิดล่วงหน้ามากขึ้น และปริมาณเชื้อเพลิงมากขึ้นจนถึงจุดที่มีการเผาไหม้ที่สมบูรณ์ที่สุด และจะค่อยๆลดต่ำลงเมื่อองศาการจุดระเบิดล่วงหน้ามากเกินไป(ไฟแก่) และปริมาณเชื้อเพลิงมากเกินไป(ส่วนผสมหนา) เนื่องจากในสถานะที่องศาการจุดระเบิดล่วงหน้าน้อยเกินไป(ไฟอ่อน) หรือปริมาณเชื้อเพลิงน้อยเกินไป(ส่วนผสมบาง) การเผาไหม้จะไม่สมบูรณ์ อุณหภูมิก๊าซไอเสียจะสูง ประสิทธิภาพเครื่องยนต์ส่วนหนึ่งจะสูญเสียไปกับความร้อนที่เกิดขึ้น ดังนั้นประสิทธิภาพเครื่องยนต์จึงต่ำ ในทำงานเดียวกันในสถานะที่องศาการจุดระเบิดล่วงหน้ามากเกินไป(ไฟแก่)หรือปริมาณเชื้อเพลิงมากเกินไป(ส่วนผสมหนา) การเผาไหม้ก็จะไม่สมบูรณ์เช่นกัน อุณหภูมิก๊าซไอเสียจะสูงขึ้นอีก ประสิทธิภาพเครื่องยนต์ก็จะลดต่ำลงเนื่องจากสูญเสียประสิทธิภาพไปกับความร้อนที่เกิดขึ้น อีกประการหนึ่งในขณะที่ส่วนผสมบาง(อัตราส่วนอากาศส่วนเกินมีค่าสูง) ประสิทธิภาพเครื่องยนต์สูงสุดจะเกิดขึ้นที่ตำแหน่งองศาการจุดระเบิดสูงกว่าในขณะที่ส่วนผสมหนา(อัตราส่วนอากาศส่วนเกินมีค่าต่ำ) เนื่องจากในขณะที่ส่วนผสมหนา ปริมาณเชื้อเพลิงมีมาก เมื่อเกิดการจุดระเบิดเปลวไฟที่พุ่งลุกลามออกไปภายในห้องเผาไหม้ จะใช้เวลาสั้นกว่าขณะที่ส่วนผสมบาง จึงต้องลดองศาการจุดระเบิดล่วงหน้าลงเพื่อให้เปลวไฟที่พุ่งลุกลามออกไปสิ้นสุดลงทันต่อตำแหน่งการเคลื่อนที่ของลูกสูบใบตำแหน่งที่เหมาะสมโดยไม่เกิดการน็อก ดังนั้นจุดที่มีการเผาไหม้ที่สมบูรณ์จะมีองศาการจุดระเบิดที่เหมาะสมและอุณหภูมิก๊าซไอเสียก็จะต่ำด้วย ณ จุดนั้นประสิทธิภาพเครื่องยนต์จึงสูงสุด

5.5.4 กำลังไฟฟ้าจริงที่ผลิตได้มีแนวโน้มจะสูงขึ้นและจะลดลงในช่วงปลาย กล่าวคือ เครื่องยนต์มีกำลังมากพอที่จะเอาชนะความเฉื่อยเชิงโครนัสของมอเตอร์เหนี่ยวนำมากขึ้นในการทำงานเดียวกันกับประสิทธิภาพเครื่องยนต์ แต่ขณะที่เครื่องยนต์ไฟอ่อน กำลังเครื่องยนต์จะน้อย ดังนั้นกำลังไฟฟ้าที่ได้จากมอเตอร์เหนี่ยวนำจะต่ำมาก และทำให้อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงจำเพาะสูง เนื่องจากเครื่องยนต์ถูกขับให้หมุนโดยมอเตอร์เหนี่ยวนำโดยมีความเร็วรอบคงที่ การประจุไอดี(เชื้อเพลิงผสมกับอากาศ) มีอัตราคงที่ ณ จุดนั้นๆ และเมื่อประสิทธิภาพเครื่องยนต์สูงขึ้นกำลังไฟฟ้าที่ได้ก็จะสูงขึ้นด้วยในขณะที่อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงจำเพาะต่ำลง และพบว่ากำลังไฟฟ้าที่ได้จะต่ำลงอีกในช่วงปลายเมื่อประสิทธิภาพเครื่องยนต์ต่ำลงโดยที่อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงจำเพาะสูงขึ้น

5.5.5 จากการทดสอบการทำงานของเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ณ สถานเทคโนโลยีก๊าซชีวภาพตำบลแม่เห็ญ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เครื่องยนต์ก๊าซโซลีนัดัดแปลง ยี่ห้อ NISSAN sunny A-12 ต่อกำลังเพลาดตรงเข้ากับมอเตอร์เหนี่ยวนำแบบ 2 pole 380/660V 50 Hz 25 HP ประสิทธิภาพมอเตอร์ 90% ทำงานที่ความเร็วรอบคงที่ 3,000 rpm และต่อกำลังเพลาดตรงเข้ากับมอเตอร์เหนี่ยวนำแบบ 4 pole 380/660V 50 Hz 25 HP ประสิทธิภาพมอเตอร์ 90% ทำงานที่ความเร็วรอบคงที่ 1,500 rpm สามารถเปรียบเทียบการทำงานที่ความเร็วรอบคงที่ 3,000 rpm และ 1,500 rpm ภายใต้สภาวะการทำงานที่เหมาะสมที่สุด (optimum) ดังตารางที่ 5.1

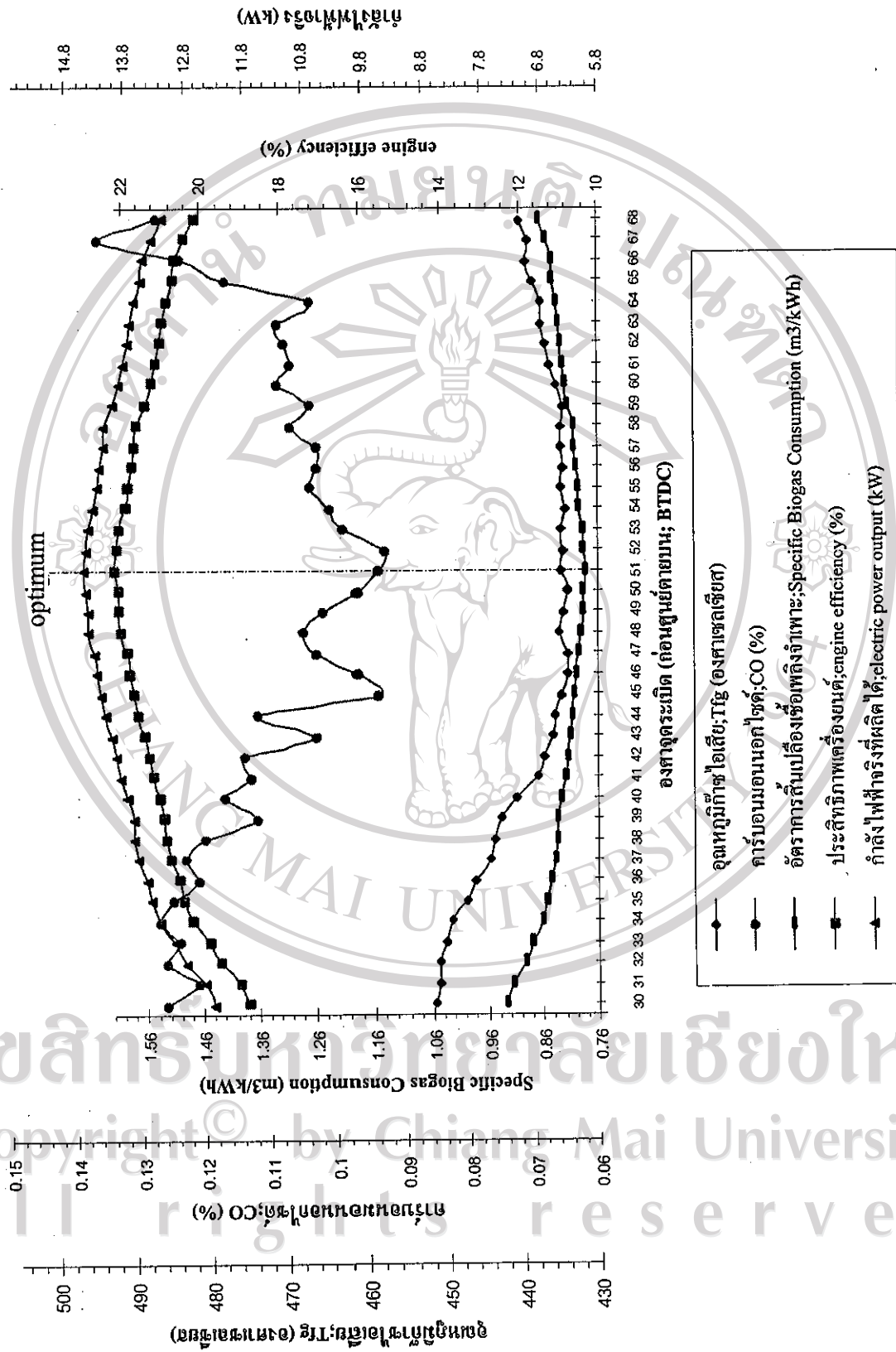
ตารางที่ 5.1 การเปรียบเทียบการทำงานที่ความเร็วรอบคงที่ 3,000 rpm และ 1,500 rpm ภายใต้สภาวะการทำงานที่เหมาะสมที่สุด (optimum)

รายการ	3,000 rpm	1,500 rpm
1. องศาการจุดระเบิดที่เหมาะสมของเครื่องยนต์	51 °BTDC	48 °BTDC
2. อัตราส่วนอากาศส่วนเกิน (λ)	1.021	0.989
3. อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง (f_c)	11.368 m ³ /hr	5.879 m ³ /hr
4. อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงจำเพาะ (sfc)	0.79 m ³ /kWh	0.88 m ³ /kWh
	0.74 m ³ /kWh*	0.83 m ³ /kWh*
5. กำลังไฟฟ้าที่ผลิตได้ (P_{el})	14.48 kW	6.68 kW
6. ประสิทธิภาพของเครื่องยนต์ (η_{eng})	22.14 %	19.74 %
7. ประสิทธิภาพรวมของระบบ (η_{tot})	19.92 %	17.77 %
8. ปริมาณคาร์บอนมอนนอกไซด์(CO)จากก๊าซไอเสีย	เฉลี่ย 0.094 %	เฉลี่ย 0.056 %
9. ปริมาณไฮโดรคาร์บอนมอน (HC)จากก๊าซไอเสีย	เฉลี่ย 267 ppm	เฉลี่ย 299 ppm
10. อุณหภูมิเครื่องยนต์หรือน้ำหล่อเย็น (T_{eng})	เฉลี่ย 72 °C	เฉลี่ย 69 °C
11. อุณหภูมิน้ำมันเครื่อง (T_{oil})	เฉลี่ย 94 °C	เฉลี่ย 77 °C
12. อุณหภูมิก๊าซไอเสีย (T_g)	เฉลี่ย 435 °C	เฉลี่ย 280 °C
13. การเปิดของเข็มควบคุมปริมาณก๊าซชีวภาพรั่วละ 1.6% ส่งผลให้ λ เปลี่ยนไป	เฉลี่ย 0.026	เฉลี่ย 0.031

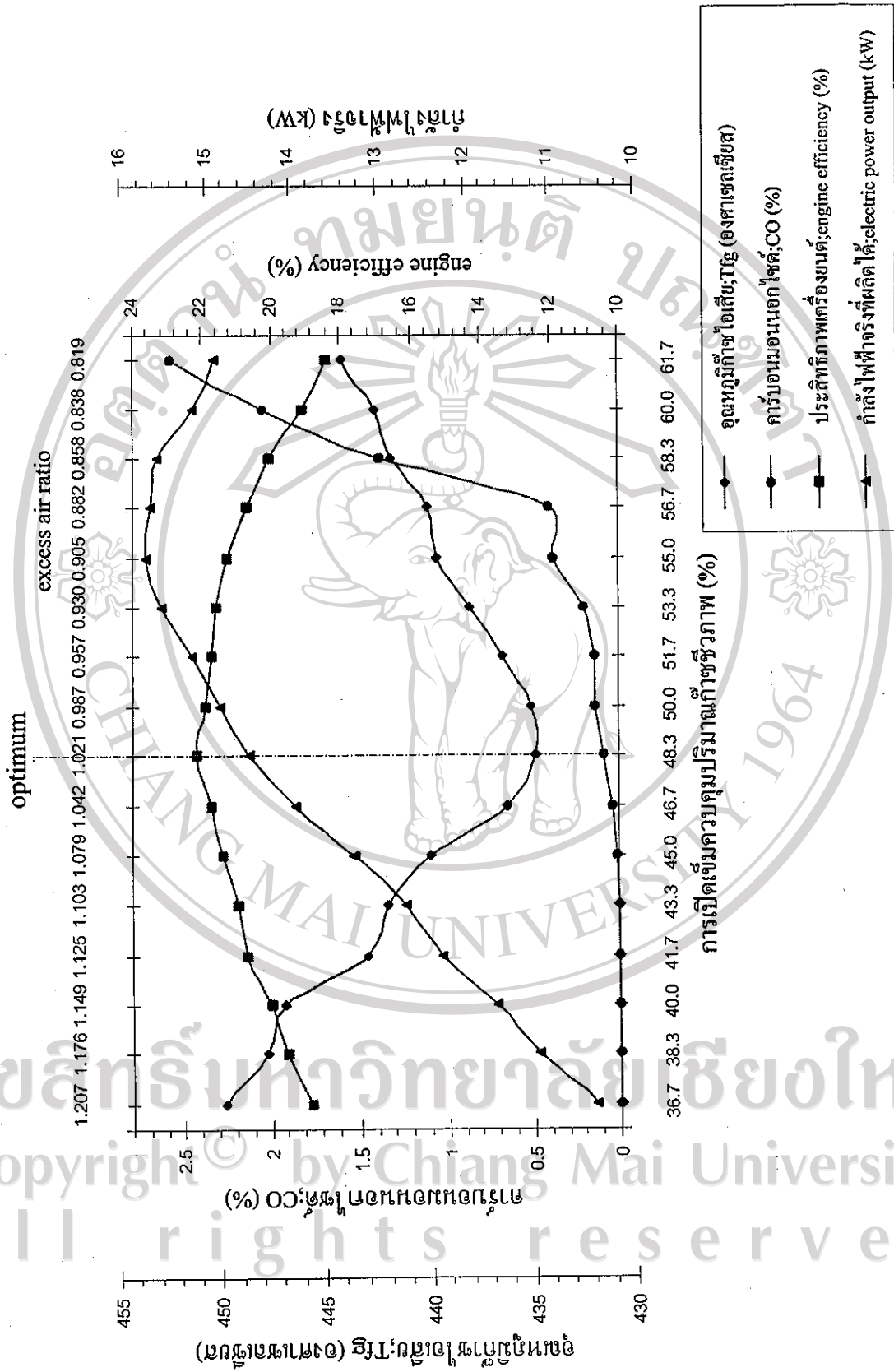
* NTP (Normal temperature and pressure) คือ 0 °C และ 1.013 bar ตามลำดับ [16]

STD (Standard temperature and pressure) คือ 29.34 °C และ 1.008 bar ตามลำดับ [ข้อมูลจากกรมอุตุนิยมวิทยา จ.เชียงใหม่]

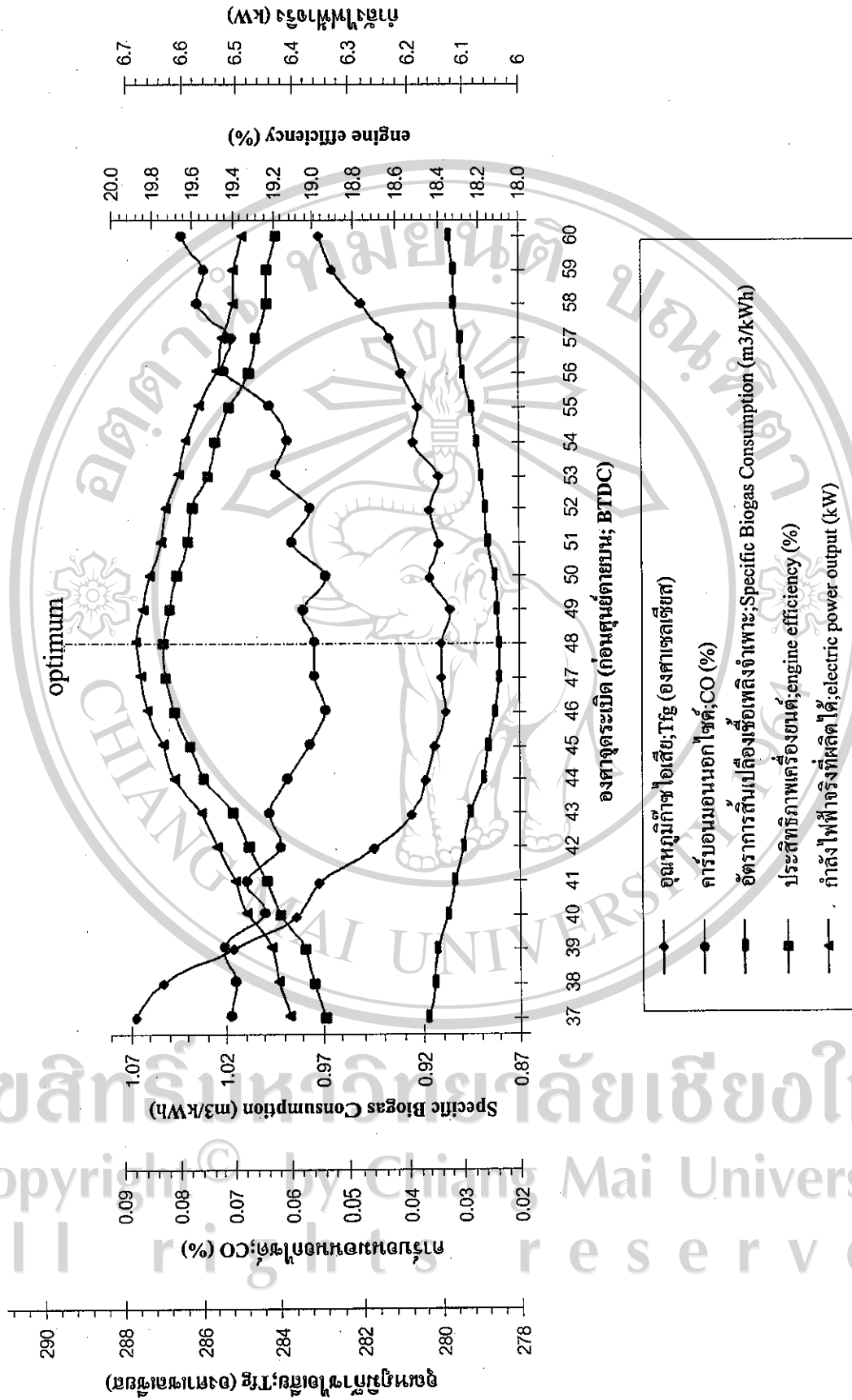
รูปที่ 5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิก๊าซไอเสีย, ปริมาณก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ที่เกิดจากไอเสีย, อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงจำเพาะ, ประสิทธิภาพเครื่องยนต์ และกำลังไฟฟ้าจริงที่ผลิตได้ กับองศาการจุดระเบิดที่เปลี่ยนไป ขณะที่เพิ่มความคมปริมาณก๊าซชีวภาพที่ 48.3 %

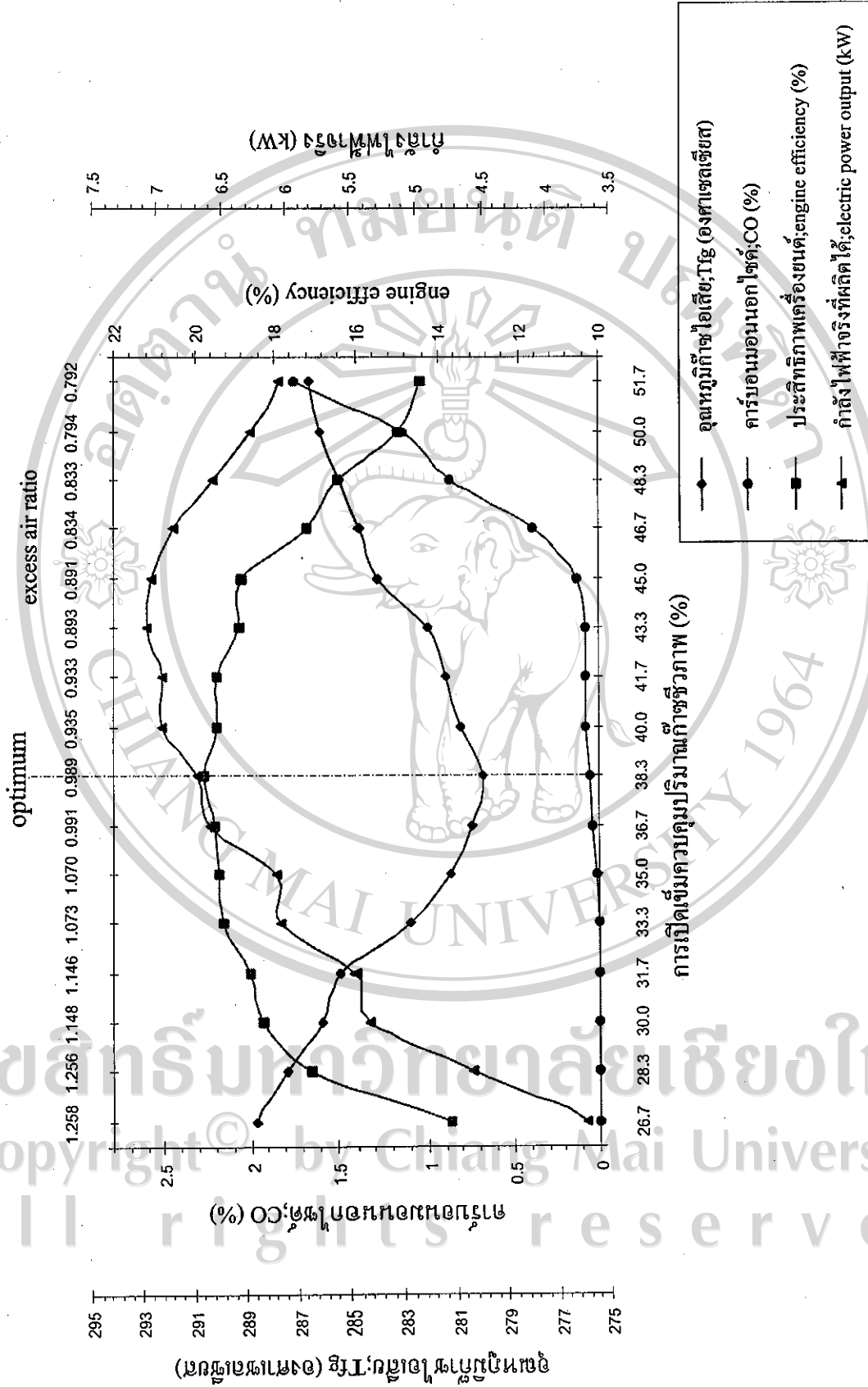
รูปที่ 5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิก๊าซไอเสีย, ปริมาณก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ที่เกิดจาก ไอเสีย, ประสิทธิภาพเครื่องยนต์และกำลังไฟฟ้จริงที่ผลิตได้ กับอัตราส่วนอากาศส่วนเกินที่เปลี่ยนไป ขณะที่มีจํานวนความปริมาตรก๊าซชีวภาพเปิด 36.7 ถึง 61.7 %

รูปที่ 5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิก๊าซไอเสีย, ปริมาณก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ที่เกิดจากไอเสีย, อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงจำเพาะ, ประสิทธิภาพเครื่องยนต์ และกำลังไฟฟ้าจริงที่ผลิตได้ กับองศาการจุดระเบิดที่เปลี่ยนไป ขณะที่ยังคงควบคุมปริมาณก๊าซชีวภาพเบ็ด 38.3 %

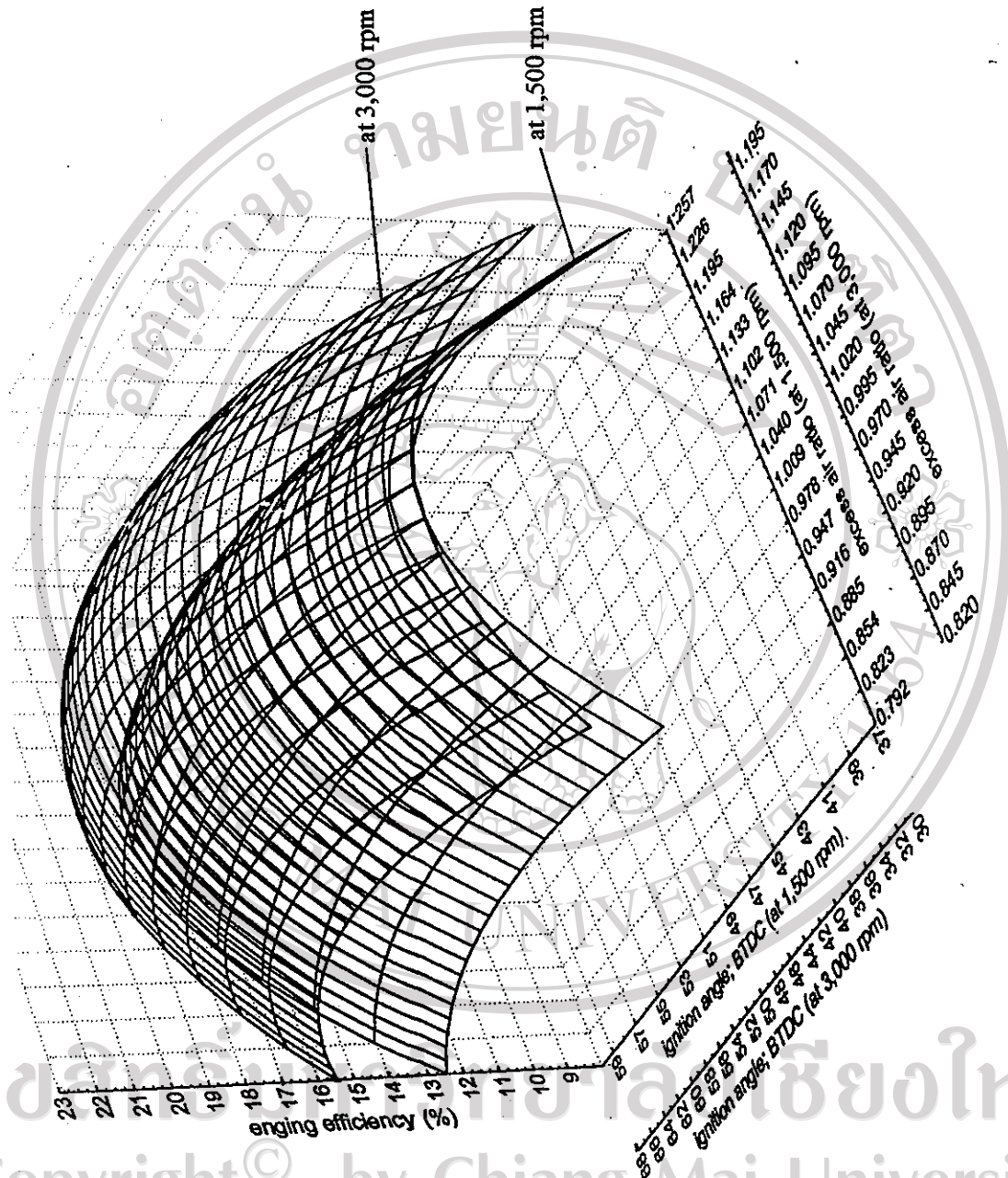
รูปที่ 5.5 ความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิก๊าซไอเสีย, ปริมาณก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ที่เกิดจากไอเสีย, ประสิทธิภาพเครื่องยนต์และกำลังไฟฟ้าจริงที่ผลิตได้ กับอัตราส่วนอากาศส่วนเกินที่เปลี่ยนไป ขณะที่เข้มควบคุมปริมาณก๊าซชีวภาพเปิด 26.7 ถึง 51.7 %

● อุณหภูมิก๊าซไอเสีย;Tfg (องศาเซลเซียส)
 ● คาร์บอนมอนอกไซด์;CO (%)
 ■ ประสิทธิภาพเครื่องยนต์;engine efficiency (%)
 ■ กำลังไฟฟ้าจริงที่ผลิตได้;electric power output (kW)

การเปิดเข้มควบคุมปริมาณก๊าซชีวภาพ (%)

รูปที่ 5.6 ความสัมพันธ์ระหว่าง ประสิทธิภาพเครื่องยนต์ (engine efficiency), องศาการจุดระเบิด (ignition angle) และ อัตราส่วนอากาศส่วนเกิน (excess air ratio; λ) ที่สถานะการทำงานที่ความเร็วรอบ 3,000 rpm และ 1,500 rpm

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

5.6 การคำนวณทางเศรษฐศาสตร์

สำหรับงานวิจัยนี้จะคำนวณผลทางเศรษฐศาสตร์โดยการเปรียบเทียบกับระบบผลิตกระแสไฟฟ้าที่ใช้ยูเรเนียม ณ.สถานเทคโนโลยีก๊าซชีวภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีกำลังผลิตประมาณ 15 kW โดยใช้เครื่องยนต์ขนาด 1,800 cc เป็นเครื่องต้นกำลังขับเคลื่อนเครื่องยนต์เหนียวนำขนาด 25 HP ทำงานที่ความเร็วรอบ 1,500 rpm กับระบบผลิตกระแสไฟฟ้าที่ปรับปรุงขึ้นใหม่และใช้ในการวิจัยนี้มีกำลังผลิตไม่เกิน 15 kW โดยใช้เครื่องยนต์ขนาด 1,171 cc เป็นเครื่องต้นกำลังขับเคลื่อนเครื่องยนต์เหนียวนำขนาด 25 HP ทำงานที่ความเร็วรอบ 3,000 rpm และ 1,500 rpm เพื่อประกอบการพิจารณาว่าระบบใดมีความน่าสนใจในการลงทุนมากที่สุด โดยอยู่ภายใต้สมมุติฐานดังนี้

ก. คำนึงถึงต้นทุนในส่วนของคุณค่าผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพเท่านั้น
ข. ไม่คิดค่าแรงงานในการบำรุงรักษาโดยถือว่าสถานประกอบการมีช่างเทคนิคประจำการอยู่แล้ว

ค. ให้ระบบทำงานวันละ 8 ชั่วโมงโดยไม่มีวันหยุด

ง. ถือว่าก๊าซชีวภาพที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติจากการหมักจึงไม่คิดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้

จ. อัตรารับซื้อไฟฟ้าคืนจากการไฟฟ้าฯ ใช้เกณฑ์ TOU = 2.695 บาท/kWh (ข้อมูลจากระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก. การไฟฟ้านครหลวง: การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, พฤษภาคม: 2545)

ทั้งนี้จะต้องอาศัยข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์ของระบบผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ใช้ยูเรเนียมและที่ปรับปรุงใหม่เพื่อเป็นข้อมูลดิบในการคำนวณดังนี้

ก. ข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์ของระบบผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ใช้ยูเรเนียม

- ราคาเครื่องยนต์เก่า (TOYOTA -2Y) ขนาด 1,800 cc ราคา 30,000 บาท
- ค่า Overhaul + ค่าทำแทน + ค่าแรง ราคา 30,000 บาท
- เครื่องยนต์เหนียวนำขนาด 18 kW (25 HP) ราคา 30,000 บาท
- ชุดควบคุม ราคา 80,000 บาท
- รวมราคาชุดผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพ ราคา 170,000 บาท
- ค่าซ่อมบำรุงรักษาปีละ 20,000 บาท
- ทำงานวันละ 8 ชั่วโมง ผลิตไฟฟ้าได้ 12 kW
- อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง 14.3 m³/hr
- อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงจำเพาะ 1.17 m³/kWh
- Overhaul 30,000 บาท/ครั้ง ทุกๆ 2 ปี และหมดอายุการใช้งาน 6 ปี
- ผู้ผลิต : BAU (ข้อมูลจากสถานเทคโนโลยีก๊าซชีวภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

ข. ข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์ของระบบผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่

- ราคาเครื่องยนต์เก่า (NISSAN A-12) ขนาด 1,171 cc ราคา 12,000 บาท
- ค่า Overhaul (10,000 บาท) + ค่าทำแท่น (12,000 บาท) + ค่าแรง (1,000 บาท) รวมราคา 23,000 บาท
- มอเตอร์เหนี่ยวนำขนาด 18 kW (25 HP) ราคา 15,000 บาท
- ชุดคาร์บูเรเตอร์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่ ราคา 3,000 บาท
- ชุดควบคุม ราคา 40,000 บาท
- รวมราคาชุดผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพ ราคา 93,000 บาท
- ค่าซ่อมบำรุงรักษาปีละ 11,900 บาท¹ และ 7,540 บาท²
- ทำงานวันละ 8 ชั่วโมง ผลิตไฟฟ้าได้ 14.48 kW¹ และ 6.68 kW²
- อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง 11.368 m³/hr¹ และ 5.879 m³/hr²
- อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงจำเพาะ 0.79 m³/kWh¹ และ 0.88 m³/kWh²
- Overhaul 11,000 บาท/ครั้ง (ทุกๆ 1 ปี และหมดอายุการใช้งาน 3 ปี)¹ และ(ทุกๆ 2 ปี และหมดอายุการใช้งาน 6 ปี)² (ข้อมูลจากการทดสอบและคำนวณ)

¹ สำหรับที่สภาวะการทำงาน 3,000 rpm ² สำหรับที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm

∴ เปรียบเทียบการใช้เชื้อเพลิงในปริมาณที่เท่ากันภายใต้เวลาการทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวันดังนี้

ก. เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่ที่สภาวะการทำงาน 3,000 rpm เทียบกับเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ใช้อยู่เดิมที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ใช้อยู่เดิมจะ

$$\text{ต้องใช้เวลาทั้งสิ้น} = \frac{11.368 \times 8}{14.3} = 6.36 \text{ hr}$$

ข. เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่ที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm เทียบกับเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ใช้อยู่เดิมที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ใช้อยู่เดิมจะ

$$\text{ต้องใช้เวลาทั้งสิ้น} = \frac{5.879 \times 8}{14.3} = 3.29 \text{ hr}$$

∴ หากจำนวนเงินที่ขายไฟฟ้าคืนให้การไฟฟ้าต่อปีในแต่ละกรณีดังนี้

ก. เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่ที่สภาวะการทำงาน 3,000 rpm

$$\text{จะขายไฟฟ้าคืนให้การไฟฟ้าได้} = 14.48 \times 8 \times 365 \times 2.695 = 113,948.912 \text{ บาท/ปี}$$

ข. เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่ที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm

$$\text{จะขายไฟฟ้าคืนให้การไฟฟ้าได้} = 6.68 \times 8 \times 365 \times 2.695 = 52,567.592 \text{ บาท/ปี}$$

ค. เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่ที่สภาวะการทำงาน 3,000 rpm เทียบกับเครื่องยนต์

ก๊าซชีวภาพที่ใช้อยู่เดิมที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ใช้อยู่เดิม จะขายไฟฟ้าคืนให้กับการไฟฟ้าฯ ได้ $= 12 \times 6.36 \times 365 \times 2.695 = 75,074.076$ บาท/ปี

ง. เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่ที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm เทียบกับเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ใช้อยู่เดิมที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ใช้อยู่เดิม จะขายไฟฟ้าคืนให้กับการไฟฟ้าฯ ได้ $= 12 \times 3.29 \times 365 \times 2.695 = 38,835.489$ บาท/ปี

∴ กรณีใช้เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่ที่สภาวะการทำงาน 3,000 rpm จะประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ $= 113,948.912 - 75,074.076 = 38,874.836$ บาท/ปี

∴ กรณีใช้เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่ที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm จะประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ $= 113,948.912 - 38,835.489 = 75,113.423$ บาท/ปี

∴ กรณีใช้เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่ที่สภาวะการทำงาน 3,000 rpm จะประหยัดค่าบำรุงรักษาได้ $= 20,000 - 11,900 = 8,100$ บาท/ปี

∴ กรณีใช้เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่ที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm จะประหยัดค่าบำรุงรักษาได้ $= 20,000 - 7,540 = 12,460$ บาท/ปี

∴ กรณีใช้เครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่จะประหยัดต้นทุนการสร้างชุดผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพทั้งหมดได้ $= 170,000 - 93,000 = 77,000$ บาท/ปี

จากการคำนวณทางเศรษฐศาสตร์สามารถแสดงรายละเอียดในรูปแบบของตาราง Cash Flow ได้ดังนี้

ก. Cash Flow เปรียบเทียบผลต่างระหว่างการเลือกใช้ชุดผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุง ที่สภาวะการทำงาน 3,000 rpm กับชุดผลิตกระแสไฟฟ้าที่ใช้อยู่เดิม ที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm จะแสดงในตารางที่ 5.2

ข. Cash Flow เปรียบเทียบผลต่างระหว่างการเลือกใช้ชุดผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุง ที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm กับชุดผลิตกระแสไฟฟ้าที่ใช้อยู่เดิม ที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm จะแสดงในตารางที่ 5.3

ค. Cash Flow แสดงผลของการเลือกใช้ชุดผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงใหม่ที่สภาวะการทำงาน 3,000 rpm จะแสดงในตารางที่ 5.4

ง. Cash Flow แสดงผลของการเลือกใช้ชุดผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุงที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm จะแสดงในตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.2 Cash Flow เปรียบเทียบผลต่างระหว่างทางเลือกใช้ชุดผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนตก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุง

ที่สถานะการทำงาน 3,000 rpm กับชุดผลิตกระแสไฟฟ้าที่ใช้ยูนิคิม ที่สถานะการทำงาน 1,500 rpm (หน่วยบาท)

รายการ	ปีที่						
	0	1	2	3	4	5	6
รายจ่าย (Expenditure)	77000			-23000			
1. เงินลงทุนที่ประหยัดได้ (Investment cost saving)		28040	28040	28040	28040	28040	28040
2. ค่าบำรุงรักษาที่ประหยัดได้ (O&M saving)		11000	11000	11000	11000	11000	
3. ค่า Overhaul ที่ประหยัดได้ (Overhaul saving)							
รายรับ (Revenue)							
1. พลังงาน ไฟฟ้าที่ประหยัดได้ (Energy saving)		38874.84	38874.84	38874.84	38874.84	38874.84	38874.84
กระแสเงินสดสุทธิที่ประหยัดได้ (Net saving cash flow)	77000.00	77914.84	77914.84	43914.84	77914.84	77914.84	66914.84

ตารางที่ 5.3 Cash Flow เปรียบเทียบผลต่างระหว่างทางเลือกใช้ชุดผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนตก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุง

ที่สถานะการทำงาน 1,500 rpm กับชุดผลิตกระแสไฟฟ้าที่ใช้ยูนิคิม ที่สถานะการทำงาน 1,500 rpm (หน่วยบาท)

รายการ	ปีที่						
	0	1	2	3	4	5	6
รายจ่าย (Expenditure)	77000						
1. เงินลงทุนที่ประหยัดได้ (Investment cost saving)		12460	12460	12460	12460	12460	12460
2. ค่าบำรุงรักษาที่ประหยัดได้ (O&M saving)							
3. ค่า Overhaul ที่ประหยัดได้ (Overhaul saving)			11000				
รายรับ (Revenue)							
1. พลังงาน ไฟฟ้าที่ประหยัดได้ (Energy saving)		38874.84	38874.84	38874.84	38874.84	38874.84	38874.84
กระแสเงินสดสุทธิที่ประหยัดได้ (Net saving cash flow)	77000.00	51334.84	62334.84	51334.84	62334.84	51334.84	51334.84

ตารางที่ 5.4 Cash Flow แสดงผลของการเลือกใช้ชุดผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุง ที่สภาวะการทำงาน 3,000 rpm

รายการ	ปี 0	1	2	3	4	5	6
รายจ่าย (Expenditure)							(หน่วย:บาท)
1. เงินลงทุน (Investment cost)	-93000						
2. ค่าบำรุงรักษา (O&M cost)		-11900	-11900	-11900	-11900	-11900	-11900
3. ค่า Overhaul		-11000	-11000	-11000	-11000	-11000	-11000
รายรับ (Revenue)							
1. มูลค่าพลังงานไฟฟ้าที่ได้ (Energy cost)		113948.91	113948.91	113948.91	113948.91	113948.91	113948.91
กระแสเงินสดสุทธิ (Net cash flow)	-93000.00	91048.91	91048.91	79048.91	91048.91	91048.91	102048.91
ค่าอัตราส่วนลด; IRR (%)	94.65						
ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period; PBP) (ปี)	1.02						

ตารางที่ 5.5 Cash Flow แสดงผลของการเลือกใช้ชุดผลิตกระแสไฟฟ้าจากเครื่องยนต์ก๊าซชีวภาพที่ปรับปรุง ที่สภาวะการทำงาน 1,500 rpm

รายการ	ปี 0	1	2	3	4	5	6
รายจ่าย (Expenditure)							(หน่วย:บาท)
1. เงินลงทุน (Investment cost)	-93000						
2. ค่าบำรุงรักษา (O&M cost)		-7540	-7540	-7540	-7540	-7540	-7540
3. ค่า Overhaul			-11000				
รายรับ (Revenue)							
1. มูลค่าพลังงานไฟฟ้าที่ได้ (Energy cost)		52567.59	52567.59	52567.59	52567.59	52567.59	52567.59
กระแสเงินสดสุทธิที่ประหยัดได้ (Net saving cash flow)	-93000.00	45027.59	34027.59	45027.59	34027.59	45027.59	45027.59
ค่าอัตราส่วนลด; IRR (%)	37.73						
ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period; PBP) (ปี)	2.31						